

SVERIGES RUNINSKRIFTER

UTGIVNA AV

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

ANDRA BANDET

ÖSTERGÖTLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AV

ERIK BRATE

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1911
[111410]

98. Strålsnäs, Åsbo sn, Göstrings hd.

Pl. XXXII. Fig. 3.

Litteratur: W. 172; C. F. Nordenskjöld, *Reseber.* 1870, s. 38, teckn. VI; E. Ihrfors, *Ostrog. sacra*, s. 12, teckn.

Runstenen ligger alldeles invid åstranden på Hermannekulla, en slogmark nordost om Strålsnäs gård mellan ån, järnvägen och den kärrmark, som utbreder sig nedanför den höjd, på vilken gården ligger. På Hermannekulla säges gården ursprungligen ha legat,¹ och på densamma ligga mer än 25 ättekullar, vilkas fotkedjor äro mer och mindre synliga. Innan släkten Stråle kom i besittning av stället,² hette det helt enkelt Näset, vilken benämning var alldeles passande på en tid, då sannolikt den kärrmark, som ligger mellan den nuvarande gården och Hermannekulla, var sjö.

Runstenen består av tre stycken, a), b), c), som sammanlagda äro 1,62 m i längd, bredden nedtill är 56 cm, vid toppslingans krökning 38 cm. Styckena passa väl ihop, så att blott obetydligt fattas mellan dem. Runstenen spräcktes för en 40 år sedan, därigenom att rishögar lågo intill densamma, som brändes. Därvid gick ett stycke av och en spricka uppstod, antagligen där sedermera det andra stycket avskildes. Ämnet är rödaktig granit.

Inskriften finnes dels i en huvudslinga, där den börjar nedtill till vänster, dels stå några runor på högra slingans övre linie uppifrån nedåt.

På nedersta stycket a) står **ris**, på b) **·stin**, på vars **n** övre staven saknas; ordet på a) måste hava varit **ris[a]** 'resa', som föregåtts av ett namn och 'lät'. På c) äro orden **pansi · iftir · fullständiga**.

Den avlidnes namn är mycket svårt att utröna. W. 172 läser **pursuk**, och av dessa runor äro **ur** på c) och **uk** på b) säkra, fast av **u** i **uk** blott bistaven finnes. Mellan **ur** och **uk** kan icke gärna någon runa hava stått. Staven till **u** i **uk** är förstörd i fogen, möjligen synes ett litet spår därav nederst på c), men det är mycket osäkert. På platsen för **p** hos W. 172 synes fullt tydligt en stav 6 cm nedifrån och kan spåras 9 cm, varefter

3. Ög. 98. Strålsnäs.

¹ Fsv. Hermannekulla, SD. II, 131, 132 (1292, avskr. från 1600-talet), Åsbo sn, Ög.

² Se därom A. Ridderstad, *Hist. geogr. och statist. lexikon öfver Östergötland*, II, s. 227. Norrköping 1877.

den avbrytes av en skada, som går längs slingan och över bistavens mitt. Bistaven utgår 4 cm nedifrån snett uppåt, kan på grund av sin riktning vara bistav till **p** eller **k** och är tydlig till den ovan nämnda skadan. Ovanför denna synes i bistavens fortsättning en fåra på 1,5 cm, vilken talar för att bistaven tillhör **k**, något som även stämmer bäst med dess riktning, ty om man läser **p**, måste man antaga, att bistavens övre hälft är förstörd av skadan. Vad som på c) omedelbart före sprickan synes såsom **s**, är en fåra, som icke kan vara huggen. Namnet har alltså varit **kuruk**, fsv. *Krök*, se Lundgren, *Personnamn*.

Efter namnet följer på b) **·si**, varefter **n** torde vara bortslaget, liksom samma spricka förstört **a** i **ris[a]**. Ordet har alltså varit possessivpron. **si[n]**, varefter på a) följer **fap[u]r**, vars **f** saknar nedre staven och nedre hälften av övre bistaven, och av **u** finnes blott något mer än halva staven nedifrån.

Runorna uppifrån nedåt på högra slingans övre linie börja med **i**, som nästan utgör fortsättning uppåt av staven till **k** i **uk** på b), vilket stycke ock innehåller **ri**. På a) stå därpå **ui**. Liksom i huvudslingan mellan b) och a) **n** är bortslaget i **si[n]**, är troligen ock i denna rad samma runa bortslagen, varigenom raden skulle innehålla kvinnonamnet **iri[n]ui**. Ihrfors läser i denna rad **rpi** nedifrån uppåt, i det han sammanför r. 30 **i** som stav med bistaven till r. 29 **r** till runan **r**, men **u** uti **iri[n]ui** visar, att runorna icke kunna läsas i denna riktning.

Då ett namn samt ordet 'lät' måste hava funnits uti inskriftens början, böra även ord hava stått mellan **fap[u]r** och **iri[n]ui** uti inskriftens slut. Måhända hava dessa ord varit [**auk · iftir**], och det är tänkbart, att även i yttre raden efter **iri[n]ui** följt [**· mupur · sina**].

Inskriften har alltså kanske varit följande:

Huvudslingan: **ris[a]** · **stin** · **pansi** · **iftir** · **kuruk** · **si[n]** · **fap[u]r** auk iftir

Yttre slingan: **iri[n]ui** · mupur · sina ·

Översättning: (N. N. lät) resa denna sten efter Krok, sin fader (och efter) Ärinvi, (sin moder).